

Sy-li spěwat,
Pilnje džělat,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócny
Napoј mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwość da.



Njeh ty spěwai
Swěrnje džělai
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebies mana
Njeh đl khmana
Žiwność je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokiew će.

• Sserbske njeđželske łopjeno. •

Budyšin

8. měrca 1925

Bauzen

Čisłecz a nakład Smolerjez knihcizischczerńje a knihatńje sap. družst. s wobm. ruk. w Budyšinje.

Wulhadža łóždu hobotu a placzi na měřaz 15 stotych pjenježtow.

Bosutny džěń.

1. Kor. 5, 19 a 20.

Dawno hižo, niz hable po wulkej wójnje, je čert wokoło khodzil jako rujazy law a pytal, kohož by pózriek. Sčtož fu naschi wěrjazy wózwojo natwarili, wońebje w zyrkwi a schuli, to je čertowska móž bjesbóžnosće po móžnosće powalika abo tola podrywala. Hacz je najhórschi nawal hižo nimo? Móženty ho nadžijec, so k woprawdžitemu pschescžehowanju kschescžijanstwa pola nań njeđóndže?

Sařonattwarjenje je heřto. W nim leži khwalba itareho dobrego porjada. To sbudžuje nadžiju, so dobry duch sařo žyly lud wodži na lěpschi pucž. W Knjesowej zyrkwi je ho pschezo na natwarjenju džěfalo. S kóždeje Božej klužby móže kóždy natwarjeny do hwojeho doma a powołanja hicž.

Niz swontowne dobre wobstejnoscje, kaž blařni wucza, pschinjeřu ludžom sbože. Ně, we wutrobje a myřli dyrbi ho lud natwaricž, a wěscje hebi řam s Božej pomozu hwoje sbože twari. „Sstwoje sbože“, kaž kóždy po hwojim duchu hebi wě řhoto-wicž a wufonjecž, tajke móže řamlutke řpokojecž. Je pak móžno, bjes Boha sbožowny bycž? Je sbože móžne bjes řbóžnosće? Je ludowe sbože móžne bjes řyrkwi?

Nasch luthersti biskop je w Wěřchnju ludej prajil, so dyrbi hebi hwoju zyrkej wařicž, řak nuřnje ju trjeba řa řiwjenje a wumtrjecze! To řebi, lubi čitarjo, řospominajmy!

W ludowej zyrkwi ma ho řyly lud s Bohom řjednocicž, a to móže ho jeno řtacž w řhryřtuřu, w kotrymž Bóh běřche, a řřchēs duchownych, řotřiz řu pólřani na měřto řhryřtuřa.

řhryřtuř je prajil: „řa řym řwětko ř w ě t a,“ a je řwójim

pschiwofak: „řy řcže řwětko řwěta,“ „řy řcže řól řemje.“ řo řu móžne řłowa, na kotrychž jeho řyrkej wotpoczuje. řo řu řłowa pschecžiwto pohanřkej čžemnosće a tež pschecžiwto čžemnej njewěrje nascheho čřařa. Něřchto, řchtož najbóle do njewěry řawjeduje, je hřěřhne řiwjenje. řřchetož wěra do Boha a do jeho řwójateho řuda je wjeřokemu, bjesbožnemu řiwjenju pschecžiwna. řchtož praji, řo řadyn Bóh njeje, řon řebi myřli, řo tež jeho řwědomnje jeho wjazy njetama. řřch pař je na kóždy pad ludži řkajenje, je čžemnosć a řmjercž, hacž tež řchto řebi myřli, řo móže temu wucžetnječ. řak tola tež řkóncžnje Boži prut tajkeho hordacžka trjehi řbije, powali! Nasch řyly lud je něřko dořčž ponřowany. Bóh rukuje móžnje.

Tuž řo ludžo řařo bóle k Bohu namakaja a řo řa řhryřtuřom prashēja. „řřchetož Bóh běřche w řhryřtuřu a řjedna řwěť řam ře řobu.“ Bóh rukuje hnadnje. řyta řhubjene duřche. řhze wutorhnyčž ře řkajenja. řochze hřěři pschizřiwacž. řuthe-rowe nashonjenje, řo je w řhryřtuřu k hnadnemu Bohu pschřřchot, je jenicžki pucž řa wřchón lud, pschetož wřchřřřim řu řich hřěři njeřbožowny wotpucž wot wěrneho sboža. řřchetož najřjenřche derje-hicze bjes Boha je njeřbóžnosć duřche.

řy čžemny nasch horřolubowany lud wřchón s Bohom řjednacž, niz pař, řo byřmny řnjeřili my čřłowjeřy ludžo, ale řo byřmny řwójemu ludej najnuřniřchu bratrowsku řklužbu wopokasali.

řo řo njemóže řtacž bjes řajřich, řotřiz řu wońebje pólřani a postajeni do tuteje řklužby. řyly lud móže řo jeno wzyřkwi s Bohom řjednacž. řwřžojo ř luda dyrbja, na měřto řhryřtuřa postajeni, w ludowej zyrkwi řřawnje řajřu wřřoku, řwójatu řklužbu řařřawacž. řnejřku naschi duchowni s nascheho luda wuřřchli? řje-čžuja ř ludom, wońebje ř řhudyř? Bóh pschēs nich wřchřřřich

napomina. We wschých zyrkwjach proscha swój lud: „Dajće ho i Bohom sjeđnacž.“ Wjele rosuma k temu njebluſcha, 14-lětny paczěrski hólz to hižo derje spósnawa, so dyrbi wuczba bycz sa wschón lud, a to niž jenož wuczba Božich kaſnjow, ale tež hluboſeje wěry do Božeje hnady w Šhrystuſku. Tuž ſebi proſty roſom žada, so ludžo předarjow, duchownych, ſuperintendentu, konſiſtorſtwa, biſkopa a jich wažne, ſwjate ſaſtojniſtwa ſańcz maja, ſcheczijsanzh ſa nich jako ſa Božich pólkw dobroproſcha a dowěrjenje do nich ſtaja. Schtož je ho w Kaſezach ſtalo, to beſche wopał, to be radoſcz bjesbóžnych. Pobožni ſcheczijsenjo ſa to njemóža. Zhla krajna zyrkej dyrbi w poſluſchnoſczi ſtač. Nichtó njemóže i Bohom sjeđnany bycz, hdyž je pſchi jednaju tał ſwojeje hlowy, so chze wažne, dawno wupruhowane a žohnowane poſtawjenja pſcheſtupicz, haj powalicž. Zyrkwinski porjad je žórto ludoweho ſboža. Wschón njeporjad je ſchódny.

W ſchiznej zyrkwi w Drježdžanach na wołtarju naſchi ſerbiſz kemſcherjo kóždy krócz čitaja wulke napiſmo: „Dajće ho i Bohom sjeđnacž.“ Boža móž w Šhrystuſku pſches zyrkej a duchownych a pſches mnohe žive woſady wěſcže ſažo naſch žyly lud ſa pſchimnje, pomalu drje, ale tola widomnje, kaž ho hižo ſapocznje. Předowanje wo sjeđnanju njeje hi ſchcže ženje podarmo byto. To je tež hiſchcže naſcha wěra. To budž naſcha nadžija na pſchichodne čažy! Pſchetož Bóh beſche w Šhrystuſku, a Šhrystuſk do bywa. Šhodži woſolo jako ſbóžnik a pyta, kohož by dobył k ſbóžnoſczi. Šamjeń.

Njedželu Reminiſcere

— na poſutny džen po nej (11. III.) —

Š Jerem. 3, 12. 13:

Šhutne pohnuwanje k ſprawnej poſucže.*)

Bo ſwojim hłogu.

Wrócz ho k Bohu, wrócz ho k Bohu, kiž hny jemu ſhubil ho!
Zelnje proſcho duſchu wbohu ſtaj pſched Anjeſa hnadneho!
Kajkiž ho, kměſch ty pſchicž k njemu; witanh hny miłoſtnemu.
Šlej! twój Anjeſ ho bliži k tebi a ſe ſłowom lubi čži
ſbože i wodačjom pſchi ſebi. Wrócz ho k njemu, i ſhwatom dži! —

Wrócz ho i roſproſchenja wschich do čžiſchinn poſneje,
hdžež chze doſtatł njebjelkeho mēra w duſchi ſchewicž čže,
hdžež wschē wichory ho ſhubja, kiž tał njemdrje pokoj rubja,
hdžež hłóſ ſwjatoh' Duchu ſkyschich i ſchepjetanjom hlubotim
a ſa Jeſuſa ho pſchich i požadanjom njebjelkim.

Wrócz ho duſcha ſabludžena; wodače čži poſlicža
Bóh twój ſwojeho dla mjena, so ma baſam wutroba!
Šladaj! kmilnoſcz i ſchizha miła ružy wuſtrěwſchi čži kima,
hdyž ho wutroba jej łama. Wrócz ho ruče, njeboj ho,
so najšmilniſchi čže tama; luboſcz jeho hory ho!

Wrócz ho, žiwjenje pij nowe w jeho Božeji kmilnoſczi!
Wodače je Jeſuſowe najbohaſche w ſchepnoſczi.
Dowěr i wutrobu ho jemu; wón da pokoj k horu wschemu,
móže wuhojicž wschē rany, wot wuſada wuczſcži!
Tuž ho ſawrócz naſaſany k njemu w rychlej ipěſchnoſczi!

Wrócz ho, wrócz ho bjeſ komdženja do dominnh luboſcže,
do poſnoſcže i potradanja, do ſwěta ſe ſlepoſcže
ſe kē wicheje do wěrnocže, i mrołoty tał do jažnoſcže,
ſe kmjercže do žiwjenja, ſe ſwěta dže do njebia!
Tola Bože poſlicženja wſmi tež dženſ bjeſ komdženja! —

*) Špěwat je — hl. w ſaſl. ſpěw., čž. 350 — Korla Jan Špitta,
† 1869; — ſerbiſchcził M. U.

Schto to mje ſtara?

Š tutym praſchenjom lecži w tutych dnjach lětał abo lecžaje kopjeno pſches žyly kraj. Je wupóſlane wot ſnutſkowneho miſionſtwa. Jeho poſkoſtwa je: ſbudžowacz luboſcz, darniwu, woporniwu luboſcz ſa to wulke a muſne a ſpomožne džělo ſnutſkowneho miſionſtwa. Wuproſchcž chze ſebi wot kóždeho dar ſa ſběrku ſnutſkowneho miſionſtwa, kotraž ho poſutny džen po Božich ſlužbach ſbēra; wuproſchcž chze ſebi tež trajazu darniwu ruſu i tym, so tebe pſcheproſchuje, so by pſchitupil k „krajnemu towaſtwa ſa ſnutſkowne miſionſtwa,“ pſchilubiwſchi, so hacž na dalſche, kóžde lěto pſacziſch telko a telko pſchinoschka.

Schto to mje ſtara? Ty tola njeſh mjeſ tymi, kotſiž ho tałe praſcheja pſchi tym! Tajzy hu, ale ty tola niž mjeſ nimi. Ty hny mjeſ tamnymi, kotſiž praja: Šaj, mje to ſtara, a ja ho ſtaram ħobu ſa ſnutſkowne miſionſtwa naſcheje Šaſſeje. Wona ma džě telko, telko wobſtaracz a ſaſtaracz! Ma džě to 250 wuſtatwoto a w tutych 15 000 měſtnow ſa tajkich, kotſiž tał abo hinał bēdni, braſchni, ſhori, wboſh. Ja ho ſtaram ħobu ſa njo a ſa wschých tych wobohich, kotſiž pſchi tym pſchēzo hiſchcže žaneho měſtna nje namaſaju, kotrehož tola tał nuſnje potrebaju. Naſche ſnutſkowne miſionſtwa dyrbi ho hiſchcže bóle roſwicž a roſſchēricž, so by mohło tych, kotſiž nētle měſazy, haj lěta dolho čžakaju, předy hacž měſtačžka namaſaju, tež hiſchcže pſchijimacz. Tał hu w domje ſa bēdnich, „Bethesda“ wschē měſtna na tſi lěta wobſadžene. W Kleinwachau dyrbi džēczi, kotrež maja padawu ſhorocž, wotpoſaſacz, doſelž je inflazija ſnicžila 20 měſtnow, kotrež móžeſche ſnutſkowne miſionſtwa předy darmo tajkim wobuſchlam pſchewoſtajecz.

U jene woſebite wabjenje a pſcheproſchowanje lecži i tutym lětakom pſches woſady: „Chze ſbudžowacz tu luboſcz, kotraž i wutrobu a i woſobu do ſlužby ſnutſkowneho miſionſtwa ſtupi. Wſchudžom pobrachuja diaſonihy a diaſonojo, kmilne ħotry a kmilni bratiſja! Wſchudžom žadaju ſebi jich do ſtareho a noweho džěla. Džěla wjele a mało džělačerjow! Schto by chžyl do tu-teje woſebiteje a woſebneje ſlužby ſtupicž?

Schto to mje ſtara? Ja wēm, so tuto praſchenje wotnielkne bóle a bóle, hdyž wo tutych jenotliwych nadawſchach a poſtrowach ſchchich. U tajkich njeſe lětał žyly kopizu ħobu! Tuž njecž i nim a i tutymi rynečkami čži ſalecži nowa, wjeſoła, darniwa luboſcz do wutroby a do ruſow! —

Zyrkej a ſtat.

— W Drježdžanach wuhotuje ho wot 20. hacž do 24. ħapreleje ewangelſki tydžen. Chze wobſiwēdčicž, so tu ewangelſke žiwjenje a ħibanje, a chze roſwuczenje a poſwuczenje dacž wo dalſchich nadawſchach ewangelſkeje zyrkwe, a to duchownym pſchēdewſchēm, runje tał pał ſchēreſchēj ſjawnoſczi. Čžitacz abo pſchēdewſchowacz budžeja tam proſeĸorojo D. dr. Girgenſohn, D. Alt. D. Leipoldt a dr. Frenzel. Krajny biſkop Šhmels džerži ſawodnu woſebitu Božu ſlužbu a wobdželi ho tež i pſchēdewſchkami. W najwjetſchim ħale ewangelſkeje towaſchownje wuhotuje ho wulka ſjawna ſhromadžina, wlotrež arzbisop Šöderblom i Uſſala porēczi. —

— Je hižo nēſchto lēt, so je Pruiſka wobſamknyła, dotalne ſeminary ſa wučerjow wotſtronicž; čži, kiž chžyli do wučěrſkeho ſaſtojniſtwa, dyrbjeli wyſchu ſchulu pſchēthodžicž. Tole dyrbi ho nētl k jutram do ſkutka ſtaicž, abo tola i tym ſapoczecz. Š tym pſchewoſnje pruiſka ſchuſka wyſchnoſcz nadawł, kotryž je wjetſchi hacž žadyn dotal. 180 ſeminarow ſa wučerjow ludowych ſchulow ho ſbēhnje; pſchi tutych džěla na 1000 wučerjow a wučēr-

lotu. Město teho jakož i bo nětk 100 bo natwarjazych škulow (Aufbauschulen), a to k jutram 1925 na 85 a k jutram 1926 na 15. Se seminarami wotstronja bo tež te tak mjen. internaty. — Nadžijomnje njesjeba tutón hobrski pschewrót ani wyschnoscž ani wučerjow ani lud! —

Njedawno wobkruczeske žiwěny ewangelski i Hornjeje Schlesijske, so romsko-katolska žyrkej žylnje džěta, so by ebeangelskich wrócžodowjedla do Roma. „Wy jow žnadž tał njepytnejće, ale wona i wulkej mozu džěta!“ — Sa saměr žwjateho lěta je žebi stajila to, so bo jich wjele i ludow, kotrež niž romskokatolske, k njej pschisamtnje. Tuž hjes džywa, so bo napina, tole dozpicž. A te druge ludy? A te ewangelske? A wy ewangelszy, šhto wy? Wotmowcže i Patwolum: „Wy sa to mamy, so cžlowjeł prawy budže bjež sakonja skutkow psches wěru!“ A njebojče bo i Lutherom wusběhnycž: „hjes sakonja skutkow jenož psches wěru!“ a i Lutherom wusnacž: „Tu steju! Sinał njemóžu! Bóh pomhaj mi! Samjeń!“

— S Barisa bo pišče, so tam franzowska wyschnoscž sa mohamedanow moscheju twari, hacžrunjež stej stat a žyrkej džělenej. Hdžez běchu do wójny němszy džělaczerjo džělali w fabrikach, tam džělaju nětko afrikanšy Rabylojo; jich wěra je islam, t. r. žu mohamedanszy; jich dla šbudži franzowska wyschnoscž wožebite mohamedanske nižionstwo. A šchecžijanow dla? —

— W Jendželskej žu žyrkwinsku knihu pschehlada. S nastorkom bē pschi tym dotalne wěrowańske praschenje: „Čzesch jemu poslužna a poddana bječ?“ Namjetowachu: „Čzesch jeho lubowacž a trošchtowacž?“ Sa to hložowachu 64, pschecžiwu pał 100. Se žnadnej wjetščinu žu potom pschijeli: „jedyn drugeho lubowacž a cžescžicž a jedyn druhemu žlužicž.“ Tak je jendželska žyrkej to bibliske: „poddana“ wuschmórnyła. — To je 20. lěstotnył! —

S polnóžnych kraiw.

Romsko-katolski kardinal van Rossum bē psches skandinawiske kraje pucžował. Bišasche wo tutym pucžowanju psche tute polnóžne ewangelske kraje, rospikujow pschi tym, so ma romsko-katolska žyrkej sa žwojee nižioniske džělo w tutych ewangelskich krajach dobre wuhlady na wuspěch, t. r. i druhimi žłowami, so je jich wjele ewangelskich romskej žyrkwi pschihilennyh a hotowych, žwoju ewangelsku žyrkej wopuschecžicž a ke katolskej pschistupicž. Pschecžiwu tutym wudawanjam je nětk Finiska postupila. Finiska je we wulkej wójnje žwoju žamoštatnosčž dostala; ma na 3 400 000 wobydlerjow. W kraju je dospołna žwoboda sa nabožinu a wěruwusnacže pschewjedžena. A tola wusnawa bo 98% — to žu wot sto 98 — k ewangelsko-lutherkej wěrije. Tuta ewangelsko-lutherka žyrkej je žebi se žrjedžnych wělow w sastojsntwach a waschnjach wjazy sakhowaka hacž druge ewangelske žyrkwe. Tole šhtož bo katolskemu runa, je drje žebi kardinal tał wuklad, so tam hižo wjaz a wjaz katolskeho pschijimaju a so to tuž lohko, jich tam mnoho dohycž sa romsko-katolsku žyrkej. 31. dezembra stej nětk finiski a šchwedski swjast wožadow Finiskeje šhromadnje wustupikej a dorasnje tajke posphty a nadžije romskokatolskeje žyrkwe wotpołasakej. —

— **Italiske nowiny** pišchu, so nejžku w Romje spožjom i licžbu pschihadžazyh putnikowarjow. Esu bo nadžijeli, so jich to w tutym žwjatym lěcže wjele wjazy pschijědže. Woja bo, so je žyly wuhot žwjateho lěta w strasche, jelišo bo wopht njepolěpschi. Wina na tym žu drje pschede wšchem wyžołe pláčisny, kotrež žebi w Romje a dozyla w Italiskej žadaja.

Wschelle i bliska a i daloka.

— **Do wožadow**, hdž niž wšchěch, tola jich wjele, běchu „šhutni biblijupschepytowarjo“ žwojich požłow wupóžkali, so bychu roššchěrili lecžaze kopjeno. Tuto, bē hubjeny němski pschecžicž jeneho wobsamtnjenja, kotrež je bo w Amerizy w žlownej šhromadžisnje šhutnych biblijupschepytowarjow wobsamtnylo. Napišmo bē wulke došč, so móžech ja hjes nawocžow abo bryle cžitacž, rěka: „Anklage gegen die Geistlichkeit.“ Wěri bo se žwojimi wobsčoržbami wožebje pschecžiwu katolskej žyrkwi, i dobom pał tež pschecžiwu wšchem druhim šchescžijanškim žyrkwan. — Nasch ewangelski wubjerł sa nowinarstwo (Ev. Landespreßverband) je na to hnydom i lecžazym kopjenom wotmowil pod napismom: „Bibelforscher — Bibelverdrehen.“ Tuto lecžaze kopjeno je drje žebi kóžda wožada škasaka; hdž hišcže niž, drje bo to wěscže hišcže stanje. — K tomu, šhtož bē w 9. cžibke tuteho kopjenja pižane wo wužudže, kotryž bu we Schwizy pschecžiwu Biblijupschepytowarjam wužudženy, pišče „Das Evangelische Deutschland“ mjes druhim hišcže tole: Wy wusběhnjemy, džiwajo na rošprawy, kotrež „Baseler Nachrichten“ wo tutym prožeku pschijnjechchu, i nowa, so je wokrježny žud w St. Gallen wobsčoržbu „šhutnych biblijupschepytowarjow“ pschecžiwu dr. Žehrmannej wotpołasak a wudawki wobsčoržbnikam napołożil a nimo teho postajil, so maja tučži dr. Žehrmannej 450 fr. šarunanja pláčicž. Šsud njemějesche sa trěbne, so by dr. Žehrmann i wožebitym wot njeho pomjenowanym žwědkom hišcže wožebje a runu mēru dopołasak, so to wěro, šhtož bē pschecžiwu sekcže prajil, njenujzy, so židowiske-amerikanske pjenjesh sa žwoje skutkowanje pschecžiwu šchescžijanškim žyrkwan dostawa. Šsud njemějesche to sa trěbne, dofelž mējesche to tehodla sa dopołasane, so njeběchu Biblijupschepytowarjo bo lěta dołho šmužili, psched žudnistwom šakrocžicž pschecžiwu wobsčoržbam dr. Žehrmanna. W prožeku bē šastupowar dr. Žehrmanna na to połasak, so žu žebi Biblijupschepytowarjo tón lěta dołho husto cžinjeny porođ lubicž dali, so jim banka Širsch w Newyorku židowiske pjenjesh wuplacžuje, — ał tomu tež hišcže druge porođi —, a nejžku niłoho wobsčoržili. Tež nejžku žebi šwěriłi, Oltenisku nowinu „Morgen“ wobsčoržicž, hacž runje je tuta njedawno list amerikanskeho žwobodneho murjerja wosjewila, i kotrehož hjes dwěla špósnajesch, so njeje mjes Biblijupschepytowarjami a Židami jenož duchowny šwišł, ale so šhutni biblijupschepytowarjo wopravdže židowiske pjenjesh dostawaju.

— **S pruski wožadow.** Němski wožadnik „Evangelisches Gemeindeblatt, Heimatlänge“ je pschijnjeł w žwojim cžibke sa februar tuteho lěta rošprawy wo tym, kětko cžiblow tuteho kopjena a kětko cžiblow dalšcheho kopjena „Bilderbote“ bo w jenotliwych wožadach cžita. S tuteje rošprawy šhonišch tole: w Běkej Wodže 680 wožadnikow a 650 „Bilderbote für das evangelische Haus“, w Duben 540 a 400, w Wužakowje 380 a 350, w wožadže sa Wužakowsku wokolinu (Muskau-Land) 500 a 500, w Šablonju 380 a 325, w Žybalnju 275 a 225, w Šrjebi 250 a 190, w Rychwaldže 200 a 160, w Šanichen 170 a 120, w D.-Róšku 115 a 110, w Klětnom 100 a 100 a šłonežnje w Lipej 50. Wšcho šhromadže je to 3640 a 3130. Wožadnik pschispomni: „Njech by licžba cžitarjow w někotrych wožadach mohla hišcže wjetšcha bječ, čzemty tola i tutym wobštatkom spožjom bječ.“ Šchto dyrbi to „Pomhaj Bóh prajicž, kotryž je tu sa kětko wožadow a to woboje, sa šakste a pruske! A šhto je wina, so kětko a kětko domow — něotre wožady maju tu wožebje šrudnu šhwalbu! — šawrjenych sa „Pomhaj Bóh“? —

— **Do wyžoła.** Wěsch, káł wyžoła wěža twojeho Bóžeho doma je? — Drje jara rědko dostanjesh na tuto praschenje wěšteje a praweje wotmowny. A tola by to po prawom kóždy wje-

džecž mohł. Je šajimaze, pschirunowacž wyšokosčž wšchelafich wot čłowjekow šhotowjenych twarjenštwow. Najwysšsche zykho šwěta ma Europa a to Paris w Eiffelowej wěži; tuta je železna a 300 metrow wyšoka. Němska pšchindže drje halle na 6. městnje, ma pak ja to najwysšschi Boži dom zykho semje, njenujzž dom we Wlnje, kotryž 161 metrow méri. Dozyla ma Němska najwysšschi wěže Božich domow zykho semje. Na 7. městnje scžěhuje njenujzž dom w Kölnje n. Rh. je 156 m., na 8. městnje Wikkawšchowa zyrkej w Hamburgu s 147 m., na 9. městnje dom abo münster w Strašburgu s 142 m. Pětrowska zyrkej w Romje, wo kotrejž šo lěta w šwjatym lěče katoliskeje zyrkwoje telko pišče, steji se 138 m. na 11. městnje. Přenje městna w tutym řjadowanju maja druge twary čłowškich rukow a čłowšskeje mudrosčje. Na 2. a 3. městnje steji Amerika. Šdže njeby tež to Amerika pódla byla, hdyž to dže wo wulkosčž a dolhosčž a šchěrošosčž? Woolworth-dom w New-Yorku — to je najwjetšschi a s dobom hłowne město Sjednocženych statow Ameriki, wo kotrymž njedawno pišachny, šo je nimale třěči džěl jeho 5 milion wobydleri židowšti, — je 250 m. wyšoki a Washington — obelisk we Washingtonje — to je druge najwjetšschi ale mjějšschi město Sjednocženych statow polnózneje Ameriki — 169 m. To je njes druhim a třěčim wulki rošdžěl. Dalschi twarjenja šu nimale jenak wyšoke, tak nazio- nalny muzeum w Turinje — to je rjane město w Polnózneje Ital- sčej — je 164 m., radniza w Philadelphiji — to je ja New- Yorkom druge najwjetšschi město Sjednocženych statow — je 163 m. Najstaršschi s wyšokich twarjenštwow šu pyramidy w Egypťow- sčej; najšlawnišschi s nich, Cheops-Pyramida, steji na 12. městnje a méri tu šhwilu 137 m., je něhdy wjazž metrow wyšokosčž mē- rila; ju scžěhuje na 14. městnje Chefron-pyramida, kotraž 133 metrow méri. W Saksčej ma najwysšschi wěžu nowa radniza w Lipsku; je 112 metrow wyšoka a je runje tak wyšoka kaž Barlin- ški dom. Se Saksčej njech šu tu scžěhowaze twarjenja hiščeje naspomnjene: wěža kralowšeho hrodu w Drježdžanach je 101 m.;

100 metrow méri Drježdžanška radniza, 91 m. pomnik ludoweje bitwy pola Lipska, 87 m. Wšchmjanski dom, kotryž je ja šakšu ewangelsku zyrkej nětk jako ewangelski Boži dom šwěščený, a 86 m. šchizna zyrkej w Drježdžanach, w kotrejž šo šerbške Bože šlužby wotměwaja. Tola njesapomninny šapšacž, šo našcha Sakska s něčžim wošebitym w tutym řjadowanju na 10. městnje steji a to s najwysšim wuhenjom; je to wuhěš w městacžku Sals- brüde pola Freiberga.

— **W Amerižy** roscže licžba Lutherškich. W běhu jeneho lěta je wo 20 000 pschěbyła. Šhdli tam w tu šhwilu w Sjednocženych statach polnózneje Ameriki na 2 465 841 Lutherškich. Najšhl- nišcha šchěscžanska zyrkej je zyrkej Methodistow, kotraž 8 500 000 dušchow licži; potom scžěhuja Baptistojo s 8 200 000, a Presbyte- rianjzž s 2 500 000. Na šchwóřthym městnje steja Lutherjzž s 2 460 000. Dwe dalschi šobu najšhljnišchi zyrkwi stej prote- stantška bškopška zyrkej s 1 000 000 a zyrkej Kongregationalistow s 850 000. — S tuteho šapšta šesnaješch s dobom žywu licžbu tebi hacž šem drje njesnatych šchěscžjanskich zyrkwojow; dyrbišch wjedžecž, šo šo w Amerižy wšcho móžne hromadži a tworí a tak tež tute a druge wšchelafore zyrkwoje a nabožne šjednocženštwu.

Žistowanje.

S. w M. ja Dc.

M. w Ba. ja Laet.

W. we W. ja Jud.

Mały katechismus ša pruske šhule

je wuššow a je dostacž pola

ff. duchownych obo w Šerbškej knihařni w Budyšinje.

Šamoštwity redaktor: šarač W h r g a c ž w Šořacžizach.

Njedželske bjesadowanki.

Za pěkne mjějše a wjetše džěči křescanskich staršich.

Podawa Arnošt Šerbomil.

Knjez Jezus na misionskim puću.

Hdyž běchu Knjeza Jezusa z Nacareta wuhnali, zasydli so we Kapernaumje a wuzwoli sebi jón za swoje město. Najserje bydleše stajnje w domje Šimana Pětra.

Wjele ludži z Kapernauma wěrješe do njeho a mnohich tež wustrowi wot khorosćow. Raz džěše sobotu přez město a wustrowi tak mnohich, dokelž do njeho špawnje wěr- jachu.

Po tak pilnem džěle běše wěšće Knjez Jezus mučny. Ale dolho njewotpočowaše. Rano jara zahe stany a woteń- džě na čiche samotne městno, zo by so mohł bjez zadžěwkow modlić. A zawěšće, hdyž je Knjez Jezus, Syn Boži, so dyrbjal modlić, kaž dolho běše tu na zemi, čim wjaey mamy so modlić my, zo by Bóh Knjez nam dał swoje žohnowanje k džělu, a zo bychmy měli mnohe špytowanja přewinyć a so džeržec po Božej woli. Ale za někotry čas přindžechu za nim jeho wučomnicy a wozjewiechu jemu, zo wšitecy ludžo so za nim prašuju, dokelž chcychu jeho slyšec a być wot njeho wustrowjeni. Knjez Jezus wědžeše, zo ma jenož krótki čas, w kotremž budže móc předować, a tehodla chcychu wopytać tež druge města, zo by tam mohł předować a wustrowjeć. a tak předowaše we wšěch městach a městacžkach w Gali- lejskeje a wustrowješe khorych a wučěrješe djabošow.

Po puću zetka so z nimi wusadny. Wusad je strašna khorosć. Najprjedy pokazuja so na čěle běle blaki a potom mjaso počina hnić a wotpadować, kruchi porstow wusad- nym wotpaduja a wobličo maju hroznje přeměnjene a he- wak čerpjace. Wusadni běchu dyrbjeli město wopušcić. We času Knjeza Jezusa njeznajachu žadne lékařstwo pře- čiwu tutej khorosći. A kóždého tajkeho čłowjeka mējachu za nječisteho. Kaž ruče wusadny Knjeza Jezusa wuhlada, wón hnydom zawola: „Je-li chceš, móžeš mje wučisicić.“ A wón wěrješe, zo ma Knjez Jezus móc wustrowiće tež wot tu- teje njewuhojneje khorosće.

Knjez Jezus widžeše jeho špawnosć a wěru. A tuž so na nim smili a jeho wustrowi.

A tón čłowjek běše tak zbožowny, zo to kóždemu powě- daše, što je so z nim stało a što je jeho wustrowił. A to zaso hišće bóle rozšeri powěšće wo Knjezu Jezusu.

Přidawk: Koho sy ty služobnik?

Někotre džěči sebi často zdychnu: „Hdy bych jenož hižo byl wulki a mohł činić štož cheu.“ Ale ludžo moža być jara wuley a jara sylni, a přece njemóža činić kaž by- chu chcychi, přetož su služobnicy druhich ludži, někotři slu- žobnicy svojich naložkow, žadosćow a njenasytnosćow. Ně- kotři pak služobnicy djaboła, ale su tež Boži služobnicy. Nichtón njeje tak swobodny, zo njeby khodži w někajkich putach. Puta Knjeza Jezusa su ze wšitkich najlőžše, haj lubozne su, praji sam Knjez Jezus. Tehodla, hdyž njemó- žemy być bjez břemenja, wzmimy na sebye a njesmy to slódke břemjo Khrystusowe.